

РОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ У ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ КАФЕДРИ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ І ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ

Білаш Сергій Михайлович

доктор біологічних наук, професор
Українська медична стоматологічна академія,

Коптев Михайло Миколайович

кандидат медичних наук, доцент
Українська медична стоматологічна академія,

Олійніченко Ярина Олександрівна

викладач
Українська медична стоматологічна академія,

Нагальною вимогою сьогодення, яка висувається до медичних вишів України, є підготовка висококваліфікованих спеціалістів, які під час навчання оволоділи усіма практичними навичками і професійними вміннями, необхідними для успішної подальшої фахової діяльності. Це потребує від науково-педагогічних кадрів вищих навчальних медичних закладів відповідної організації навчального процесу, у якому визначальну роль відіграють практичні заняття зі студентами. Осторонь від процесу реформування освітнього процесу не залишаються і кафедри клінічної анатомії і оперативної хірургії [1].

На кафедрі клінічної анатомії і оперативної хірургії Української медичної стоматологічної академії значну увагу приділяють саме практичній роботі студентів під час аудиторних занять. Удосконалення організації освітнього процесу у вищій медичній школі, зокрема при проведенні практичних занять, нині не можливе без використання інноваційних форм навчання. Тому викладачі кафедри під час практичного заняття успішно використовують різні новітні навчальні форми. Завдяки цьому суттєво змінюється роль викладача: він стає не лише джерелом пасивного отримання знань для студентів, але й ініціатором їхнього творчого пошуку, організатором самостійної роботи. Використання новітніх технологій навчання дозволяє викладачеві оцінювати не окремі знання, вміння та навички студента, а рівень його професійних умінь.

Так використання створених співробітниками кафедри мультимедійних презентацій дозволяють здобувачам освіти детальніше ознайомитися із просторовими взаємовідношеннями систем та окремих органів, розглянути можливі оперативні доступи та оперативні прийоми. Нові комп'ютерні

технології значно покращують навчальний процес на морфологічних кафедрах у наш час, коли відчувається певний брак трупного матеріалу. Під час розбору теоретичного матеріалу може широко використовуватися розв'язання ситуаційних задач, створених за типом міні-кейсів. Застосування кейс-методу, потребує від студента всебічного аналізу клінічної ситуації, наближеної до реальної, та пошуку оптимальних шляхів вирішення цієї проблеми. У процесі пошуку правильної відповіді може використовуватися і «метод мозкового штурму», коли учасники дискусії пропонують якнайбільше варіантів вирішення поставленого завдання, із яких обираються оптимальні [2, 3].

Ще однією, надзвичайно важливою формою організації навчального процесу під час практичного заняття є ділова гра. Зазвичай вона проходить у вигляді навчальної операції. Навчальні оперативні втручання виконуються хірургічними бригадами студентів, які виконують конкретне завдання відповідно до теми заняття. Колективна форма організації проведення навчальних операцій навчас майбутніх лікарів працювати однією командою в умовах наближених до реальних. При цьому хірургічна бригада постійно заглиблюється в ситуації, коли потрібна активна взаємодія між хірургом та асистентом, між хірургом та операційною сестрою тощо. Дуже важливо, щоб працюючи у складі операційних бригад над виконанням різних навчальних операцій, кожен студент міг спробувати себе в якості і операційної сестри, і асистента, і хірурга.

Із точки зору набуття практичних навичок та професійних умінь, оптимальною вбачається робота студентів на нерозкритих трупах. Це дозволяє повною мірою оволодіти практичними навичками із оперативної хірургії, а також краще засвоїти відомості про анатомічну будову тіла людини, безпосередньо переконатися у їхній важливості для клінічної роботи.

За відсутності трупного матеріалу, робота може виконуватися на окремих фіксованих органах. Це не дозволяє студентам виконати етап оперативного доступу, проте дає змогу попрацювати над виконанням оперативного прийому.

Зважаючи на брак трупного матеріалу, останнім часом для проведення навчальних операцій переважно використовуються офіційно придбані у торгових закладах ізольовані органи тварин.

У цьому разі виконання навчальних оперативних втручань на органах тварин не порушує біоетичних норм, не становить небезпеки для учасників навчального процесу, дозволяє працювати із «живими» тканинами.

Виконання таких операцій є активним методом навчання, який змінює стереотип освітнього процесу, коли матеріал пасивно засвоюється без самостійної роботи здобувача освіти, а потім набуті знання не знаходять шляхів до застосування на практиці. Використання навчальних оперативних втручань дозволяє організувати творчу роботу студентів та активізувати їхню пізнавальну діяльність.

Таким чином, використання навчальних операцій під час проведення практичних занять із клінічно анатомії і оперативної хірургії є невід'ємною складовою навчального процесу, яка сприяє творчій самореалізації особистості

майбутніх лікарів, глибшому засвоєнню матеріалу, кращому опануванню практичними навичками та професійними вміннями.

Список літератури:

1. Вовк Ю.Н. Клиническая анатомия – основа современной морфологии и хирургии / Ю.Н.Вовк // Морфология. – 2016. – № 3. – С. 354-357.
2. Білаш С.М. Сучасні аспекти вивчення клінічної анатомії і оперативної хірургії / С.М.Білаш, О.М.Проніна, М.М.Коптев // Матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні». – Полтава, 21 березня 2019. – С. 18-20.
3. Білаш С.М. Використання кейс-методу у дистанційному вивченні клінічної анатомії і оперативної хірургії / С.М.Білаш, М.М.Коптев, Я.О.Олійніченко // Abstract of VIII International Scientific and Practical Conference. – Прага, 9-12 листопада 2020. – С. 308-310.